

טיפול איכותי עבור תינוקות ופעוטות: חקר מקרים של אסטרטגיות של שלוש קהילות

תקציר

לאחרונה, ניכרת מגמה של שיתוף פעולה בין מספקי שירות ומעצבי מדיניות בתחומים שונים של טיפול בתינוקות ופעוטות. ברמה הארצית וברמה המקומית, נעשים מאמצים ניכרים להגברת שיתוף הפעולה, פיתוח של בריתות חדשות ותיאום בין השירותים השונים. המחקר הנוכחי בחן את האסטרטגיות לפיתוח שיתוף פעולה קהילתי בקרב 3 קהילות ומטרתו הייתה לבחון את ההשפעה של הנגשה של טיפול איכותי לתינוקות ופעוטות במשפחות מועטות יכולת. ממצאי המחקר מצביעים על כך, שישנה חשיבות קריטית לאיכות הטיפול בתינוקות ופעוטות וזאת בשל ההשלכות ההתפתחותיות.

מחקרים קודמים מצביעים על מגוון בעיות העומדות בפני משפחות מועטות יכולת:

- א. כמות לא מספקת של מרכזי טיפול לילד בקהילה ורשימת המתנה ארוכה.
- ב. איכות נמוכה יחסית של שירות בר השגה, שלעתים קרובות גורם להורים להעדיף את הפתרונות המבוססים על טיפול בבית.
- ג. עלות גבוהה של טיפול.
- ד. קשיים בתהליך של קבלת הזכאות לסבסוד.
- ה. היעדר מידע אודות הימצאות ואיכות של מרכזים לטיפול בילדי הגיל הרך.
- ו. מכשולים שקשורים לאופן ההגעה ולתחבורה.

גם במחקר הנוכחי ההורים הצביעו על מספר מכשולים עיקריים איתם הם מתמודדים בדרך למציאת פתרון איכותי ונגיש, למשל, כמות לא מספקת של מרכזי טיפול, עלות גבוהה ואיכות נמוכה של טיפול במרכזים רבים.

ההורים תיארו את מאפייני האיכות החשובים ביותר עבורם, לדוגמה: סביבה ידידותית ביחס לילדים והורים; מגוון פעילויות התפתחותית; סטנדרטים גבוהים לגבי מה שקשור לשמירה על הוראות וביטחון הילדים; אינטראקציה איכותית בין מטפלים לילדים וקיום קשר הדוק בין מספקי השירות להורים; נכונות לכלול ילדים בעלי צרכים מיוחדים והעברת הערך של כיבוד השונה. בעלי עניין קהילתיים הדגישו גם את החשיבות של הפעילות המכוונת להעלאת איכות הטיפול ולא רק לריבוי המרכזים לטיפול בילדי הגיל הרך.

התקציר מבוסס על המאמר:

Paulsell D., Nogales, R., Cohen, J. (2003). *Quality Childcare for infants and toddlers: Case studies of three communities' strategies*. Princeton: Mathematica policy research; Washington: Zero to three policy center.

המחקר הנוכחי מצביע על מספר תובנות באשר לאסטרטגיות ויוזמות קהילתיות אשר מאפשרות להדק את הקשר בין הגורמים המטפלים בילדי הגיל הרך ומשפחותיהם, וזאת על מנת לשפר את איכות הטיפול בתינוקות ופעוטות.

הידוק שיתוף הפעולה בין גורמים שונים - ישנה חשיבות רבה בבניית קשרים חזקים של שיתוף פעולה עם שותפים קהילתיים, וזאת על מנת לפתח קשר יעיל ולהנגיש משאבים. כמו כן, חשוב לאפשר לקהילות לעצב דגמי פיילוט אשר עשויים לשפר את שיתוף הפעולה והמעורבות ברמה המקומית. בנוסף, שיתוף הפעולה דורש ביצוע של התאמת יעדים, תפיסות וגישות, והשוואת תהליכים המתרחשים בארגונים שונים. לאור זאת, ישנה חשיבות להמשכיות של ההנהגה והעמקת שיתוף הפעולה המוצלח.

העלאת איכות הטיפול - העלאת איכות הטיפול בגיל הרך דורשת תמיכה מתמדת בספקי השירות בשטח. אכן, מרבית הפרויקטים הקהילתיים כוללים ביקורים סדירים (שבועיים או חודשיים) במרכזי הטיפול, כשבמהלך הביקורים הללו אנשי התמיכה בוחנים את התחומים הרלוונטיים ומעניקים הדרכה בביצוע פעילויות כאלה או אחרות של התוכנית. על מנת לבסס תמיכה זו יש להבטיח סביבה ארגונית חיובית של תמיכה ועידוד בקרב מספקי השירות. כמו כן, יש להבדיל בין שינויים שאותם ניתן לבצע באופן מידי או מהיר לבין שינויים שדורשים תהליך הדרגתי של יישום. ממצאי המחקר ניתן להצביע על כך, שהשינויים המהירים קורים בתחום הבריאות, הביטחון, שיפור הסביבה באמצעות רכישת ציוד התפתחותי וטיפולים. לעומת זאת, השינויים הכרוכים בהעלאת האיכות של אינטראקציה בין מטפלות לילדים הם הדרגתיים ונדרש להם זמן. שיפור האיכות של הטיפול בגיל הרך דורש גם השקעה משמעותית בהכשרה מקצועית, תגמול הולם, רכישת ציוד וחומרים, וזאת לשם יצירה של סביבה התפתחותית ובטוחה. בנוסף, דרושה תמיכה ארגונית וליווי מקצועי צמוד על מנת שמספקי השירות יוכלו להעניק טיפול מתאים לילדים בעלי צרכים מיוחדים.

ניתן לומר, שהעברת דגם מוצלח מקהילה אחת לקהילה אחרת עלולה להיתקל בקשיים ולכן יש להתאימו למשפחות וילדים בקהילה.